

Dosarul nr.2r-26/22
2-19047316-01-2r-11012022

Instanța de fond: Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari – A. Cerbu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, V. Mihaila, I. Cotruță

DECIZIE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Consiliul raional Dubăsari, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile Todica împotriva Consiliului raional Dubăsari, intervenienți accesorii Primăria satului Coșnița, raionul Dubăsari și Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea compensației pentru valoarea averii confiscate în urma represiunilor politice,

împotriva încheierii din data de 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea Consiliului raional Dubăsari cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit ca tardivă cererea de apel depusă de către Consiliul raional Dubăsari,

constată:

La 05 martie 2019 Vasile Todica a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Dubăsari, intervenienți accesorii Primăria satului Coșnița, raionul Dubăsari și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin care a solicitat încasarea valorii averii confiscate în urma represiunilor politice.

Prin hotărârea din data de 09 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile Todica, s-a încasat din contul Consiliului raional Dubăsari în beneficiul lui Vasile Todica suma de 1 805 675 (unu milion opt sute cinci mii șase sute șaptezeci și cinci) lei cu titlu de compensație pentru valoarea averii confiscate în urma represiunilor politice.

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, atât de către Ministerul Finanțelor, cât și de către Consiliul raional Dubăsari.

Consiliul raional Dubăsari prin apelul depus la 26 ianuarie 2021 a solicitat repunerea în termenul de depunere a apelului.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 09 decembrie 2021 a respins

cererea Consiliului raional Dubăsari cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a restituit cererea de apel depusă de către Consiliul raional Dubăsari, ca tardivă.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de apel din data de 09 decembrie 2021, Consiliul raional Dubăsari, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari, a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii contestate și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea recursului avocatul Serghei Cebotari a indicat că hotărârea instanței de fond a fost pronunțată în lipsa participanților la proces, recurentul a aflat despre rezultatele ședinței de judecată la 05 ianuarie 2021 de pe portalul instanțelor de judecată. Prin urmare, termenul de atac în ordine de apel începe a curge din următoarea zi, adică 06 ianuarie 2021, expirând la data de 05 februarie 2021.

Avocatul Serghei Cebotari a susținut că din perspectiva datei comunicării hotărârii instanței de fond cererea de apel a fost depusă la 26 ianuarie 2021 în termen. Totodată, prin prisma art. 116 din Codul de procedură civilă a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului. În speță, dovada imposibilității îndeplinirii în termen a actului de procedură servește faptul că pronunțarea hotărârii instanței de fond a avut loc în lipsa Consiliului raional Dubăsari, iar avocatul Serghei Cebotari a aflat despre rezultatele ședinței de judecată la momentul publicării hotărârii pe portalul instanței de judecată.

Recurentul a mai menționat că în cazul nesatisfacerii recursului, Consiliului raional Dubăsari îi vor fi încălcate grav drepturile consfințite în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, cât și în articolele 13, 20 din Constituția Republicii Moldova și în art. 5 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 09 decembrie 2021, fiind expediată prin poșta electronică avocatului Serghei Cebotari la 15 decembrie 2021. (f.d. 223)

Avocatul Serghei Cebotari, în interesele Consiliului raional Dubăsari, la 23 decembrie 2021, în termen a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel din data de 09 decembrie 2021.

Conform art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă instanța de recurs, după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs a constatat că hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile Todica și s-a încasat din contul Consiliului raional Dubăsari suma de 1 805 675 lei cu titlu de

compensație pentru valoarea averii confiscate în urma represiunilor politice, a fost pronunțată public în lipsa participanților la proces la 09 decembrie 2020.

La 26 ianuarie 2021 Consiliul raional Dubăsari a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii. Totodată a solicitat repunerea apelului în termen, deoarece dispozitivul hotărârii a fost recepționat la 30 decembrie 2020.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 09 decembrie 2021 a respins cererea Consiliului raional Dubăsari privind repunerea în termen pentru declararea apelului și a restituit apelul declarat, din motivul că apelul a fost depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul reține corectă concluzia instanței de apel cu privire la respingerea cererii cu privire la repunerea în termen de declarare a apelului și restituirea apelului ca fiind tardiv din considerentele ce preced.

Conform prevederilor art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, instanța de recurs reține că prin prisma art. 110 al Codului de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege, în interiorul căruia participanții la proces trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură.

Articolul 113 al Codului de procedură civilă stipulează că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art. 369, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă instanța de apel restituie printr-o încheiere cererea, dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Consiliul raional Dubăsari, prin prisma art. 116 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, drept temei invocând faptul că dispozitivul hotărârii a fost recepționat la 30 decembrie 2020, ceea ce, în opinia sa, reprezintă o circumstanță obiectivă și care l-a împiedicat la formularea apelului în termen.

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă. Așa, art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii dacă legea nu prevede altfel.

Prin urmare, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Astfel, se atestă temeinicia concluziei instanței de apel, privind omiterea nejustificată de către Consiliul raional Dubăsari a termenului de contestare cu apel a hotărârii din data de 09 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, ori participanții la proces, care nu au asistat la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesați în soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că Consiliul raional Dubăsari a cunoscut despre litigiul inițiat împotriva sa, ori a recepționat copia încheierii Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari de acceptare a cererii de chemare în judecată pe rol, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la fila dosarului 59, vol.I. Totodată, prin cererile depuse la 10 august 2020 și 22 septembrie 2020 a solicitat examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Consiliului. (f.d. 25,34, vol.II)

Astfel, Consiliul raional Dubăsari și reprezentantul acesteia trebuiau să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Conform art. 56, alin. (3) din Codul de procedură civilă participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Buna-credință prezumă că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței și să respecte termenele prevăzute de lege.

În urma celor relatate Colegiul reține ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii cu privire la repunerea în termen de declarare a apelului și restituirea apelului declarat de către Consiliul raional Dubăsari, din motivul depunerii acestuia în afara termenului legal, ori neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Conjunctura relevată certifică faptul că, în speță, nu se profilează circumstanțe care ar justifica omiterea termenului procedural de declarare a apelului, ori neprezentarea reprezentatului Consiliului raional Dubăsari la pronunțarea hotărârii din data de 09 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, nu constituie motiv viabil de omitere a termenului procedural de declarare a apelului.

Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și

evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Ținând cont de cele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este legală, iar argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Consiliul raional Dubăsari, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari.

Se menține încheierea din 09 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Vasile Todica împotriva

Consiliului raional Dubăsari, intervenienți accesorii Primăria satului Coșnița, raionul Dubăsari și Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea compensației pentru valoarea averii confiscate în urma represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas